

Posamezna štev. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

„DAN“ izhaja vsaki dan zjutraj; tudi ob nedeljah in praznikih. Vsako nedeljo ima humoristično prilogo „BODEČA NEŽA“. Za ljubljanske naročnike stane „Dan“ s prilogo dostavljan na dom celoletno 20 K, mesečno 1'70 K; brez priloge celoletno 18 K, mesečno 1'50 K. Za zunanje naročnike stane „Dan“ s prilogo celoletno 22 K, četrtletno 5'60 K, mesečno 1'90 K. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118

DAN

Neodvisen političen dnevnik s tedensko humoristično prilogo „Bodeča Neža“.

Posamezna štev. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 6

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrt 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrata 30 v. Pri večkratnem oglaševanju pošt. — Za odgovor je priložiti znamko.

Odgovorni urednik Radijo Korene. Last in tisk „Učiteljske Tiskarne“.

Na predvečer obč. volitev.

Gorica, dne 25. sušca 1914.

Bližajo se dnevi zgodovinske važnosti za goriške Slovence. Prvikrat bo stopil stoletja zatirani „ščavo“ na dan, da zahteva javno svoje pravice. Prvikrat hoče pokazati goriški Slovenec svojo moč in jo uveljaviti po zakonih države, katere meje čuva že toliko stoletij. Majhni smo po številu, a veliki po intelektualni sili. Spoznali smo, da nismo samo za hlapčevstvo, ampak sposobni tudi za gospodstvo, katero nam odreja tako nesramno naš stoletni sovražnik.

Prišel je čas, da pokažemo Lahu, ki se je polastil naše lepe zemlje, da smo pripravljene tudi faktično uveljaviti svoje opravilne zahteve. Dolgo so gospodarili nad nami, dolgo nas tlačili k tlom. Ponižnosti, ki je nekakšna dedna lastnost našega naroda, ne priznavamo več, ampak hočemo, daširavno prepuščeni samim sebi, da se nam zjamči potrebni obstoji tudi v javnosti, pred svetom.

Slovinci! Bodite pripravljeni v teh resnih dnevih in nikar ne omahujte! Združite se v močno vrsto in polastite se pravice, ki so Vaše, katerih pa se je polastil nenasitni sovražnik, Italijan. Ravnajte se po navetih „Narodnega odbora“ in ne dajte se preslepiti od lažljivih kamo-rašev, ki vam obljubljajo zlate gradove, v resnici pa nimajo družega kot velikanske dolge in fanatično sovraštvo do slovenskega ljudstva!

Bodite uverjeni, da so Lahi v stiski in se jim treslo hlače pred vašim nastopom. Pomoči iščejo povsod, a vse skupaj jim ne bo veliko pomagalo. Lahi so razcepljeni v političnem oziru in če v zadnjem trenutku ne pride do skupnosti med laškimi liberalci in klerikalci, jim bo slaba predla. Socialisti so odrekli svojo pomoč. Sicer se tudi naši socialni demokrati ne bodo udeležili občinskih volitev, a to naj vas ne moti. Socialisti so brezdomovinci in na nje se v tako resno-kritičnih časih nikakor ne moremo zanašati. Vaša stvar je, pošteti slovenski volilci, da pokažete Lahu, da je tat naših pravic in da mu je odklenalo za vedno.

Slovinci, bodite prepričani, da bo izid volitev nad vse časten za slovensko goriško meščanstvo, ako vsak stori svojo dolžnost, katero mu nalaga domovina in slovenski narod! V edinosti je moč!

Pošljite naročnino, ako je še niste!

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

Eh, pri Pilatu, kdo naj bo na to ponosnejši od mene, ki sem vas učil držati meč in sukati ga? Ako bi bil nečimern, bi se gotovo bahal s takim ačencem. No, to nisem, Bogu bodi hvala; ponosen pa sem vendarle. Izvolite? Kaj pravite, svetlost?... Glej, glej, ničesar ne pravite... Torej, svetlost, kakor sem rekel, veselilo me je, videti vas tako zdravega in čilega. Dovolite mi, da vam voščim lahko noč in da zajašem svojega konja, ker moram biti še noč v Božju... čeden pohod, kaj ne? Bog vam daj zdravje, svetlost! Saj dovolite?

„Gospod de Pardajan,“ je rekel Henrik Monmoranski, „storite mi vendar veselje in večerjajte z mano.“ Stari bojevniki, ki je že odprl vrata, se je obrnil kratko, z vojaškim obratom. Sivo oko mu je poskočilo željno proti mizi, po kateri je bil razložen krčmar med njegovim govorom polno okusnih jedi in trebušnih steklenic. Ko pa je to isto sivo oko ošinilo nato tudi maršala, je Pardajan obzalovalno zavihal nos in odgovoril:

„Oprostite, svetlost, pričakuje me... Dovolite...“

Člani pokojninskega zavoda, službodajniki in nameščenci.

Zakonito pokojninsko zavarovanje nameščenec, se izvršuje za Dalmacijo, Kranjsko in Primorsko po deželni uradu pokojninskega zavoda v Trstu. Dasiravno je prebivalstvo teh dežel po ogromni večini slovenske in srbsko-hrvaške narodnosti in dasiravno je tudi med zavarovanimi nameščenci in njihovimi službodajniki veliko število slovenskih in srbsko-hrvaških udeležencev, je vendar odbor deželne urada tržaškega sestavljen tako, da ni med 11 odborniki sploh nobenega Slovana. Slovenski in srbsko-hrvaški narod je pri upravi tako važnega javnega zavoda na svojih lastnih tleh brez vsakega vpliva.

Člani pokojninskega zavoda, nameščenci in službodajniki! Glasujte vsi za kandidate, ki vam jih predlagamo, vsako cepljenje glasov skoduje; priporočamo vam pa, da glasovnic ne izpolnite sami, ampak da jih nepopisane in nezačepjene v posebnih ovojih vpošljete na naslov: Dr. Edvard Slavik, odvetnik in deželni poslanec v Trstu. Podpisani odbor prevzame pravilno izpolnitev glasovnic in njih pravočasno izročitev volilni komisiji.

Glasovnice naj se nam vpošljejo brez vsakega odloga, kajti volitve se vrše že dne 29. marca t. l.

Kategorija D & A

(prosti poklici, kmetijstvo, gozdarstvo).

Za skupino službodajnikov

(zelene glasovnice).

Dr. Edvard Slavik, odvetnik, Trst.
Franc Primc, trgovec, Trst.
Dr. Maks Obersnel, ravnatelj, Trst.
Dr. Karel Podgornik, odvetnik, Gorica.

Za skupino nameščenecv

(bele glasovnice).

Anton Trtnik, uradnik, Trst.
Fran Kravos, uradnik, Trst.
Anton Sluga, uradnik, Trst.
Karel Tomšič, občinski tajnik, Postojna.

Kategorija B

(veleindustrija in obrt).

Za skupino službodajnikov

(zelene glasovnice).

Dragotin Hribar, lastnik tiskarne, Ljubljana.
Ivan Ogrin, stavbni podjetnik, Ljubljana.

Ivan Caharja, lastnik kamolomov, Nabrežina.
Josip Lončarič, stavbni podjetnik, Ljubljana.

Za skupino nameščenecv

(bele glasovnice).

Sre

ki ne zna ne ene besede slovenski! Ali vas ni sram, vi »narodni stebri« na Koroški cesti? S preudarkom pljuje v lastno skledo in obrekuje neupravičeno. Kako se to vjema s »katoliško narodno zavednostjo«? Res: taki ljudje in taki predrzneži kot so ti, — še pasjega biča niso vredni...

Maribor. (Naša nemška »gospoda«.) Naši renegatski špijsari se seveda tudi družabno čutijo zelo »vzvišene«, dasi nimajo v to prav nobene, tudi najmanjšega vzroka. Uganjati ponoči v raznih javnih lokalih prvovrstne svinjarije, nato se razumejo tudi — ptujski »meščani«, in jih ni treba posnemati še posebej v Mariboru. Naša »gospoda« pa se ne zadovoljuje samo s tem. Odreventi žici rabijo še drugih razvedril in ni čudno, če si potem zamisli kakšen knjigovodja G., da takorekoč sredi sezone — pusti ženo in otroke in jo odkuri s prvo priročno mu koristno mestnega gledališča čez hrbe in doline. Morda pa je ta gospod, ki je med prvimi v raznih »elitnih« korporacijah naših nemčurjev, šel samo — »inšpicirat«, v nalogu in naročilo slavnega »nemškega društva«?

Maribor. (K. aferi Kußmann.) Zadnjič smo poročali, da smo zvedeli, da se trudi žel. uradnik in občinski svet. Opeklo, spravi policaja Kußmanna nazaj v policijsko službo (za kar je imel priče na razpolago). Kot se nam naknadno poroča, je baje tudi policijski inspektor Niesner letal prve dni po škandalu od Poncija do Pilata, in nagovarjal razne druge okradene, da naj se kazenskemu postopanju proti Kußmannu ne pridružijo, češ, dobite itak nič. To je pa prav zares zelo čudno obnašanje! Gotovo potem ni čudno, če trde ljudje čisto neženirano — da se razni gg. Kußmanna boje, ker bi morda znal kaj povedati kar bi bilo neupravičeno...

Afera Zois prihaja v čisto nove stadije. Dognano je, da je vest o obrestih od 100.000 K izumisljena. Sedanjim posestnik fideikomisa je baron Olaf Zois. Fideikomis obstoja v denarni posesti. Po Olafovi smrti bi pripadel Ivan baron Zoisu. Če ta ne bi imel moških dedičev, bi prešel po njegovi smrti na njegove sestre, po teli smrti pa nazaj na njegove hčere. Ivan Zoisovi so zadnja leta morali trpeti silno bedo in pomanjkanje; včasih so gladovali... Njegova tasta je skušala razdirati, a žena je ni poslušala. Ta ga je rešila, ko je bil on na smrt bolan — poginjal. Podpor Iv. Zois ni dobival nobenih. Za firmo »Hupfeld« je komponiral, a dobival samo odstotke od prodanega materiala za avtomate. Ko se je vršila v stanovanju hišna preiskava, niti svede ni bilo pri hiši... Ugnik, od kojega je imel glasovir, mu je glasovir odvzel. Plačal je že v obliki 500 K, z ostalim pa je zaostal. O dejanju svoje žene trdi, da je to storila pod tujim vplivom. Zadnja leta je bila mnogo bolna. Iz zadnjega kar je imel, ji je poslal v zapor nekaj malega perila in — 20 K za hrano iz gostilne... Prijeli so tudi četrto skrivko, neko Girak. Hirthova je baje dobivala od baronice že od pričetka 1913 po eno krono na dan. S podtaknjenjem bi bila M. Zoisova kvečjemu preprečila, da bi bil prešel po smrti Ivanovi fideikomis začasno zopet na Ivanove sestre. Ivan baron Zois je baje s svojo ženo živel prav srečno in zadovoljno.

Podlož. Obesil se je 52letni kočar Martin Erbus. Zadnje čase baje ni bil več pri zdravi pameti.

Pervenci. (Požar.) Pred dnevi je pričelo goreti v lopi posestnika Frana Vojska. Požar, ki se je hitro raztegnil, je opepelil gospodarsko poslopje in hišo, vrhu tega pa še ono Vojskovega sosedo Jakoba Poljanca. Škoda je 2700 K, ki jo krije deloma zavarovalnica. Sodarju Vidoviču, ki je bil pri Vojski na stanovanju, je zgorelo mnogo žita in orodja. Sumijo, da so zanetili igrajoči se otroci.

Medribnik pri Ptuj. (Preprečen vlom.) Due 18. marca ponoči so skušali dostoj neznan zlikovec vlomiti v prodajalno trgovca Debeljaka, ki jih je pa slišal in s slepm strelom pregnal. Na begu so vlomilci šestkrat ustrelili na hišo. Sokrivde je osumljen tudi 60letni Emerič iz Hrvaške, ki je omenjenega dne zjutraj Debeljakovi iz kart vedeževal, da jih bodo vnoči okradli. Vlomilci so pobegnili čez mejo na Hrvaško.

Razno. V Mariboru praznuje dne 29. t. m. ravnatelj mestnega gledališča 40letnico. Leta 1911. je praznoval 100letnico obstanka firme »Slege«. Tako slabo kot letos, mu baje ni šlo v vseh 40. letih svojega igralskega življenja. V Mariboru je letos desetič. — V Radvanju praznuje oskrbnik Zöhrer barona Roßmanitha 25letnico svojega službovanja. — V Mariboru je zaprt semenišče in v njem se nahajajoči gim. razredi. — V Mariboru je predaval 18. t. m. prof. Ude proti alkoholu. Udeležba je bila zelo ve-

lia. — Pri St. Jakobu v St. Gorici sta se stepla fanta Poharec in Lekežič. Sleđnji je prvemu z močnim udarcem zdrobil levo roko. — V St. Lovrencu nad Mariborom uslužbeni 50letni žagar Post je tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo v spod. gležnju. — V Pesnici pri Mariboru so se pred nekim avtomobilom splašali konji in se okrenili v stran. Pri tem se je zvrnil voz, vsled česar je bila mlatinica, ki so je peljali, močno poškodovana. Voz je bil last kmeta Goloba. — V Gor. Sv. Kungoti so prijeli 1875. v Gradcu rojenega pekovskega pomočnika Viktorja Vračkota radi prestopka po § 127. k. z. in ga oddali mariborski okrožni sodnji. — Na Placu bodo dne 2. aprila pustili združiti dediči dekana in župnika vildouskega, Dreisiebennerja, posestvo »Straußenhof«. Vzdlicna cena 248.000 K.

Goriško.

Spremembe v finančni službi. Finančni komisar A. Pascutto je predstavljen iz Trčiča v Koper. Na njegovo mesto pride Alfred Rottini iz Trsta. Oficial M. Bombig je prestavljen iz Trčiča v Gradsko. V Trčič pa pride g. Herman Budan iz Sežane.

Gorica. (Visok gost.) Te dni je prišel v Gorico saški kralj Friderik Avgust. Bival je v hotelu »Südbahn« iz Gorice je odpotoval v Benetke.

Gorica. Kakor znano ima nemški trgovec Julij Meinel na Verdijevem tekalšču trgovino. Do lanskega leta so bili pred njegovo prodajalno tudi slovenski napisi. Sedaj jih ni več. Odkod je ta vpliv? Ker se Slovenci v velikem številu poslužujejo te trgovine, pozivljamo lokalno časopisje, da se odločno zavzame za naše pravice!

Gorica. (Čemu to.) Pred poslopijem policijskega ravnateljstva se sprehaja cel božji dan stražnik, dočim oddaljeni kraji pogrešajo policijskega nadzorstva. Nam se zdi, da g. Casapiccola še ni tako velik gospod, da bi moral imeti svojo »Leibgardo«.

Nabrežina. (Kolodvor.) Peljal sem se pred par dnevi čez Nabrežino. Na peronu sem kupil »Dan« in ga čital. Mino pride mlad kapla, in mi ostenativno pokaže hrbet. Začudil sem se tem »maniram« prečastitega gospoda in ga prijazno vprašal, kje se je naučil takega vedenja. Dobil sem osoren odgovor: »V »Dnevnu« gotovo ne!« »Verjamem«, sem mu zasolil. »Dan« je le, za poštene ljudi! — Popotnik.

Trčič. (Laški fanatizem.) Kakor smo poročali, nameravajo zidati poleg delavske naselbine precej govila delavskih hiš. Ker pa naša gospoda nimajo potrebnega denarja na razpolago, si beli glave, kje bi dobila zadostno posojilo. V ta namen se je ponudila neka slovenska banka pod zelo ugodnimi pogoji. Naše starešinstvo pa

tudi treba po možnosti podpirati slovensko družbo sv. C. in M., na kar je gđ. Zavrašek nabrala v ta namen lep znesek. Dvorana je bila tudi tokrat polna; temu so pa pripomogla došla društva. Zastopani je bil »Triglavec«, »Sokol«, »Slavulje«. Počastilo je pa »Domovino« tudi nekaj gospodov od graške inteligence, katerim izreka društvo tem potom najiskrenejšo zahvalo. »Domovina« je priredila v teku treh mesecev 6 iger in prepisujejo se že vloge za april. Zeleti bi bilo, da bi tukajšnja društva ustanovila skupni dramatični odsek, ki bi skrbel in uprizarjal tudi večje igrice.

Masčeval se je. 50letni dninar Anton Habič iz Bizovika se je začel te dni prepirati z neko posestnico iz Bizovika, pri kateri je delal. Posledica tega prepira je bila ta, da je odnesel Habič proč več lahkih poskodb. Ker ga je to silno jezilo je zapustil službo. Zvečer istega dne pa se je zopet prikazal pri hiši in je pobil okna stanovanja svoje bivše gospodinje. Pa še se ni Habič ohladila jezica. Čez nekaj dni je zopet prišel k hiši in je vnovič pobil šipe.

Nepreviden kolesar. Preteklo nedeljo dopoldne je neka neroda zadel s kolesom posestnikovo hišo Marijo Rupnik, ko je šla v cerkev na Dobrovo. Kolesar je Rupnikovo podrl, povozil in ji prizadejal več znatnih poškodb.

Liubljana.

V zadrego je prišla ljubljanska državna policija radi onega policijskega stražnika, ki je bil prijatelj vlomilca Jereba. V »Slovencu« se namreč pravi v neki notici, ki je bila napisana pri policiji, da stražnik Mandić pravzaprav ni vršil pravilne policijske službe, temveč da je opravljal pri policiji le mizarska in slična dela. Čemu to izgovarjanje, ta poskus — odreči se Mandiću? Tega vendar noben pameten človek ne bo trdil, da pada Mandićeva krivda na vso policijo kot klat. V vsakem stanu se dobi slabih ljudi, saj se je v oficirskem koru, ki je najbolj respektiran, našel Redl, med sodniki Svihla itd. Ampak nekaj bi pa vseeno svetovali državni policiji v Ljubljani: ako ona misli, da se mora radi Mandićeve afere nekako rehabilitirati (po našem mnenju to ni potrebno, ker smo že omenili, ker za dejanje posameznika ne more biti odgovorna cela korporacija, kateri je on pripadal kot taka — torej, ako se hoče ona na vsak način rehabilitirati radi te za njo tako neljubne afere, naj ne misli, da bo to dosegla s takimi nastopi kot povodom dijaškega štrajka.

Električna razsvetljava pod Rožnikom je prav pomanjkljiva. Sicer je umljivo, da se radi par tamošnjih vil ne more zahtevati kdovekake razsvetljave, ki bi veliko veljala, ampak vsaj one luči, ki se že nahajajo tam (saj jih ni preveč, samo za silo jih je) naj bi gorele, ne pa smo vsaka druga, tretja, kot se to dogaja ravno v zadnjem času, ko je tako blato in bi bila luč najbolj potrebna.

Po snegu dež, po tem lep solnčni dan in zopet sneg pa dež in tako iz dneva v dan — tako »prilazno« vreme imamo sedaj v Ljubljani. Ponoci zapade sneg in pobeli vse, dopoldan posije solnce in zvečer ni več snega, zato pa pada naslednji dan gost dež itd. Sicer se nismo v aprilu, ampak vreme se menda ne briga tako natančno za začetek meseca kot uradnik, ki komaj čaka plače in zato smo dobili že koncem marca aprilsko vreme. Zato pa dobimo morda že koncem aprila — majsko vreme.

»Štrimgeld« pravijo pri tukajšnji električni železnici tistemu denarju, ki ga dobijo vozniki za varčnost električnega toka ter se med nje razdeljuje vsake tri mesece. Spočetka je dobil voznik tega denarja do 30 kron, ki mu je bil nekak pripoboljšek k že itak premajhni plači. Kmalu na to pa se je skrčilo tako, da so nekateri dobili samo po nekaj vinarjev, denuncijanti in privrženci pa seveda več. Koliko voznik električnega toka prihrani, ne ve natančno nobeden, ker nimajo vozovi za to prirejenih kazal, zato pa se prihranek toka določa kar z očmi, katero delo opravljajo revizorji in nadkontrolor. Ravno zato pa menda tudi dobivajo »štrimgeld«, če ravno nimajo z električnim tokom nobenega opravila ter s tem požro vozniku, ki za tisto bezaško plačo in ob veliki odgovornosti skoro noč in dan gara, še tistih par kron, ki mu po vsej pravici gredo. Da se električnega toka več prihrani, pri pomorejših tudi sprevodniki, ki na postajališčih, če ni nikogar, ki bi izstopil ali vstopil, ne vstavljajo po potrebnem vozov. Sprevodniki toraj, ki bi bili upravičeni zahtevati kak »štrimgeld«, ne dobijo nič, pač pa ga dobijo mastno plačani revizorji in to kaže za hrbtno obratnega vodja. Pravica kie sil!

— Borštnikov častni večer. Še malo dni, in dramske sezone bo konec. Kaj nas čaka v bodoče? S. L. S. noče v deželni podpori ničesar slišati, dasi ni že deset let naklonila dežela slov. deželnemu gledališču nikake denarne podpore ter je celo gledališko poslopje toli zapustila, da so poprave postale že nujna potreba. Mestna občina je svojo redno in še izredno podporo izčrpala docela in ni po prvem aprilu nobenega kredita več. Kaj bo torej z bodočo sezono? — Ali izgubimo še to zadnje, kar se je iztežka rešilo doslej? — Še malo dni, in naši igralci bodo zrlj zopet v obupno negotovost. Za zaključek pa uprizarji gospod Ig. Borštnik prekrasno moderno dramo »Aletuja«, ki jo je spisal znameniti laški dramatik Marco Praga. G. Borštnik zaigra veliko, pretresljivo ulogo tovarnarja Aleksandra Fare, v kateri je žel v Zagrebu prave umetniške triume. V tej ulogi pokaže g. Borštnik vso bogato, pestro skalo svoje velike dramske umetnosti. Opozorjamo že danes na častni večer, ko se uprizarji sijajna noviteta, ki bo s svojo efektivno dramatik in s svojo napeto zanimivostjo zadovoljila vsakršen okus. G. Borštnik, naš rojak in največji slovenski dramatski umetnik, imel v potekajoči sezoni mnogo dela in skrbi, da je izpeljal našo dramo v težkih časih do konca. Izkažimo mu svojo hvaležnost in priznanje!

— Slov. gledališče. Werther je priljubljena opera, ki jo imajo vsa večja gledališča na repertoarju. Pevci tenoristi imajo priliko v Wertherju briljirati. G. Lowczinski, ki ga je pel na našem odru, je dosegel popoln uspeh. Njegov meliki glas poln čustva, je izražal vso srečo ljubezni in vse gorje nesrečnega zaljubljenca. G. Strozzi je bila ljubka Lota, umetnica v igri in petju. Pohvaliti moramo seveda g. Vuškoviča kot pevca in igralca. Tudi drugi: Lesič, Kondracki, Zličarjeva itd. so lepo rešili svoje vloge. Občinstvo ni štedilo s priznanjem in ploskanjem.

Nadebudna mladina v okoličanskih klerikalnih šolah. Prejeli smo: Navada vseh dostojnih ljudi v občini, da se po napornem tedenskem delu iščejo razvedrila z malim sprehodom v kako bližnjo vas. Enako sem se napotil v nedeljo popoldne z svojo soprogo, z otrokom in v svojo 12letno sestrico v vas Kašelj. Vrnivši se odhod proti domu, smo šli po bližnji mimo šrmb brizgalnega orodja ondodne požarne brambe čez mali mostič, kjer se mi je pa pripetil sledeči, neljubli slučaj. Na malem, pred kakimi brvi kakor mostiču podobnem prehodu čez vodo je stalo kakih 15 fantičev v starosti od 10—12 let in sicer tako na široko, da ni bilo mogoče priti drugače mimo teh paglavcev, da se ne bi ti zadevali v mali otročji voziček. Drugi del teh nadebudnih dečkov je pa metal med tem časom v vodo kamenje hoteč nas pri tem dodobrega zmočiti. Tudi psiček, ki nas je spremljal na sprehodu ni bil izhuzet surovosti teh otrok, kajti eden teh surovih je udaril žival da je zatulila od bolečin. A s tem ni bila še ta slaba vzgoja, ki jo uživajo ti otroci, zad

se na tej »božji poti« nabrani denar — konfiscira. Okrajno glavarstvo v Krškem je prepovedalo nadaljnjo nabiranje denarja in dalo nabiralnik odstraniti. »Božjo pot« pa z orožniki zastražiti.

Nekoč leta 1911. je okr. glavarstvo v Krškem Piletiča pozvalo na uradni dan v Kostanjevico. Vprašan, kje je nabrani denar, je glavarju odgovoril, da je on (glavar) pač dal nabiralnik odstraniti, da pa je isti zopet na svojem mestu. Ljudje zopet vanj mečejo denar a župnik Lesjak ga pa spravlja, kakor je vzel tudi isti denar, ki so ga ljudje (ko je bil nabiralnik po glavarstvu odstranjen) metali v vodo. Nato je Piletič glavarju tudi povedal, koliko denarja je tudi on (Piletič) nabral in kaj je z njim naredil. Na glavarjevo vprašanje, če je Piletič zadovoljen župniku dati denar, je Piletič odgovoril, da denar že izroči tistemu, kdor se izkaže z oblastvenim dovoljenjem za to upravičenega. Svoje stroške od tega denarja si bode odtrgal. Na zopetni glavarjev ukaz začetkom januarja l. 1912. je Piletič predložil svoj račun o prejemkih in izdatkih in glavarju razložil, kje in kako je ostali denar plodonosno naložil. Glavar je ukazal, naj Piletič izposojeni denar izterja ter ga izroči župniku. Piletiču pa se za ta ukaz ni posebno mudilo. Kajti naslednje leto ga je glavar zopet pozval k sebi to pot v Krško. Ponovil pa je le svojo prvotno izjavo iz leta 1911. namreč, da denar župniku izroči le pogojno in po odbitku stroškov. To opetovano perjenje je imelo za posledico, da je Piletič denar naložil pri »Ljudski hranilnici« na ime svoje matere.

Piletič nadalje dokazuje, da je bil 4 in pol leta upravitelj »Novega Lurda«, katerega je od vrha do tal preuredil. Za to delo si kot odškodnino zaračuna 425 K.

In zdaj sledi tudi juridično vprašanje:

All je »Novi Lurd« pred postavo opravljen ali ne?

Zastopnik obtožencev, dr. Slanc izvaja: »Ta »Novi Lurd« zakonito ne obstoja in v tožbi imenovani zastopniki »Upraviteljsva milodarov v Novem Lurdu« niso zakonito postavljeni za upravo denarja, ki ga lurdski božjepotniki darujejo. »Ta mati božja v hosti in Rakovniku« še ni juridična oseba in še nima zakonitega zastopstva, in je torej kako »Upraviteljsvo milodarov v Novem Lurdu« nesmisel. Tožitelji (na čelu jim župnik Lesjak) niso legitimirani k tožbi in tudi niso upravičeni pobirati denar, ki ga romarji mečejo v nabiralnik, katerega je župnik dal obesiti pod podobo matere božje v hosti... Le na zasebni lastnini so dopustne kapele brez dovoljenja kake oblasti. Postavljanja javnih kapel, v katerih se zbirajo ljudje v verskih namenih in v katerih se upravljajo molitve ali druge božje službe — se mora dovoliti po škofiškem konzistoriju in deželni vladi in se le dovoli, ako je fond za postavljanje kapele zagotovljen.« (Navaja več jako zanimivih, malo znanih, ker malo-kdaj rabljenih zakonitih določb, ki imajo sedaj v tej stvari odločilni vpliv. Za enkrat se omejimo le na kratko označiti dvorni dekret iz Josefa, zak. zbir.) »Po dvornem dekretu z dne 12. julija 1783 so kapele za odstraniti, ako je v dotičnem okraju farna ali podružna cerkev. V Stari vasi, kamor spada ta božja pot, se nahaja cerkev podružnica. Nabiralniki (Opferstoecke) smejo biti le v cerkvi in eden dvornih dekretov župnikom prepoveduje, da si prilaskajo denar, ki se nabira v takih nabiralnikih. V samostanskih cerkvah ne smejo biti nabiralniki. — Cerkevne stavbe sploh ima dovoliti škofijski konzistorij in deželna vlada. To se pa v slučaju »Novega Lurda« ni zgodilo. Zato pa »Novega Lurda« ne pozna nobena oblast in krajevni imenik na Kranjskem. Ne obstoja zakonito kot javna uredba za bogoslužje; ker stoji na posesti soobtožene Ane Piletič, mora biti (Novi Lurd) le njena last, ozir. ti-tih, ki so ga postavili z njenim dovoljenjem na njenem prostoru. Tožniki (župnik na čelu) kot izmišljeno juridične osebe »Upraviteljsva milodarov v Novem Lurdu« tedaj niso upravičeni sploh kake milodare nabirati v kapelici in imeti tam nabiralnik. Božja pot, kapela, Marijina podoba, ženske kite, streha, in drugo, vse to ni bilo pri škofu, ozir. po škof. konzistoriju in ne po deželni vladi. Tedaj po starih, še vedno veljavnih dvornih dekretih ne sme biti pri taki nedovoljeni napravi nabiralnik in ne sme nihče nabirati denarja. — Političen urad v Krškem je nebrizno gledal navedeno nastajanje te romarske poti in prepuščal kmetom in duhovnikom napravo te romarske poti s pobiranjem milodarov. Šele ko je župnik Lesjak hotel dobiti ta denar v svoje roke in ko je Piletiča tožil je okrajno glavarstvo dalo odstraniti nabiralnik in je Karla

Piletiča kaznovalo zaradi neopravičnega nabiranja denarja. — Tožena (Piletičeva) stranka nadalje omenja, da je isto okrajno glavarstvo in ista deželna vlada, ki sta župnikovo prošnjo za dovoljenje pobiranja denarja, odbila in sploh prepovedala vsako nadaljnjo pobiranje milodarov, že dez poldrugi mesec pozneje istemu župniku dalo dovoljenje za pobiranje denarja. Župnik je takoj dal obesiti nabiralnik, iz katerega pobira denar. Zda pa hoče imeti tudi še oni denar, ki ga je nabral pred njim Karla Piletič.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Iz Gorice.

(Telefonska poročila našega rednega poročevalca.)

Kamoristi postavili kandidate samo za 3. razred.

Gorica, 25. marca. Danes so imeli kamoristi zborovanje na katerem so postavili kandidate samo za 3. razred. Postavili kandidate za 1. in 2. razred so si pridržali zato, da jih postavijo v sporazumu z Nemci. V 3. razredu se nahaja tudi en mazzinjanec, drugi so kamoristi med njimi župan Bombig, podžupan Venier in predsednik trgovske in obrtne zbornice Venutti.

Slovenski skupni kandidati.

Gorica, 25. marca. Danes se je vršilo v mestu in okolici več sila do bro obiskanih shodov. Za občinske volitve so bili soglasno odobreni od narodnega odbora predlagani kandidati za 3. razred: Dr. Dinko Puc, dr. Peter Medvedšek, dr. Ivo Novak, Svet. Premrov, Testin, Valentin Komelj, Jožef Mozetič.

Okoličani in laški trgovci v Gorici.

Gorica, 25. marca. Med okoličanskimi volilci vlada silno veliko zanimanje za volitve. Ako bodo laški trgovci podpirali dosežanje gospodarje in njihovo gospodarstvo na municipiju, bo to čisto gotovo imelo žalostne posledice za marsikoga. Posebno za one na Travniku, Raštelju in Gosposki ulici, ker vsi trgovci v teh krajih žive od slovenskih okoličanov.

DR. NIKOLO MANDIČ NAMESTNIK ŠEFA DEŽELNE VLADE.

Sarajevo, 25. marca. Cesar je imenoval podpredsednika bosansko-hercegovaške deželne zbornice dr. Nikolo Mandiča za namestnika šefa deželne vlade. Namestnik šefa deželne vlade je najvišji civilni uradnik Bosne in Hercegov. In je neposredno podrejen šefu deželne vlade. V smislu deželnih statutov je namestnik najvišji vladni zastopnik v deželnem zboru. Dr. Mandič bo odložil svoj mandat in prenehal tudi z advokaturjo. V uradnem komunikatu se povdara, da je s tem prišel na eno najvišjih mest v deželi domači sin, s čemer se je izpolnila največja želja deželne zbornice. Toda njegovo imenovanje nikakor ne pomeni poznejše parlamentarizacije deželne vlade.

SKRB ZA OBRATNIŠTVO.

Sarajevo, 25. marca. Sarajevska vlada se je sporazumela z dunajsko in ogrsko vlado v svrhu podpiranja bosansko-hercegovaških obrtnikov, da bi prišli do večje izobrazbe, sprejeti v ogrsko in avstrijsko učilišča. Sarajevska vlada ustanovi več štipendij.

NEMŠKI CESAR V BENETKAH.

Benetke, 25. marca. Danes zjutraj je došel v Benetke italijanski kralj in se podal takoj na krov »Hohenzollern«, kjer se je sešel z nemškim cesarjem. Potem so imeli kosilo, katerega se je udeležil tudi zunanji minister.

KRIZA NA ANGLEŠKEM.

London, 25. marca. Angleški vojni minister Seely je izjavil v spodnji zbornici, da je podal demisijsko. Asquith je dejal, da demisijske ne sprejme.

London, 25. marca. V Belfastu je prišlo do spopada med unionisti in irskimi nacionalisti. Več oseb je bilo ranjenih.

ŠTRAJK V ITALIJI.

Rim, 25. marca. Italijanski železničarji so predložili vladi nove zahteve, ki bodo vlado stali 50 milijonov lir. Če vlada ne ugodl bo v aprilu splošni štrajk.

DVOBOJ.

Budinpešta, 25. marca. Set »Mag. Hrlapca« Marcus se je danes bil s pištolo s predsednikom provincijalnih žurnalistov Szavojem, Szavov je dobil na obraz poškodbo.

Mali oglasi.

Polenovka na poseben način namočena (specijalitet) se dobiva celi post pri g. Josipu Pollaku, trgovcu, Sv. Petra cesta 7 v Ljubljani. Priporoča se naročila si pustiti pravčasno rezervirati. Na zahtevo se dobi tudi navodilo, kako naj se okusno pripravi. 1617-7

3-201
696
-od upuščen od os. tedejsoj prodajo
kolodvoznika, ki je v
menazir, nita enajst

Damske žalne obleke (kostume) vse velikosti po najnovejšem kroju priporoča konfekcijska trgovina A. Lukič, Pred škofijo 19. 99-x

Motorno kolo NECKARSULM 21 1/2 HP.

Proda se po jako nizki ceni.
Naslov pove Anončna ekspedicija Hočevar.

Kako se se pljučne bolezni, dušljivi kašeli in naduho

popolnoma ozdravi, poročam vsakomur brezplačno. Pošljite za odgovor kuverto z znakom na gospo B. KOLENSKA, Vrbovice štev. 383 pri Pragi (Češko).

Dva krepka učenca

sprejme takoj proti primerni začetni plači tovarna zamaškov

Jelačin & Ko.
Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

Delikatesna trgovina v Ljubljani sprejme

učenko.

Kje pove upravništvo tega lista.

Tovarna pianinov

Anton Pečar, Trst

ulica Farneto štev. 42.
izdeluje po naročilu pianine, ki so po svoji konstrukciji, dobrem materialu in najnovejšem lastnoizumljenem modelu dosegli vsepovsod najboljši sloves. Priporočam se slav. učitelstvu, pred. duhovščini i. dr. veleuglednim krogom za naročila, kakor tudi vsako uglasčevanje in popraviljanje glasbenih instrumentov.

Edina primorska tovarna dvokoles „Tribuna“
Gorica, Tržaška ulica št. 26, prej pivovar. Gorjup.

Velika eksportna zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov itd. itd.

F. Batjel

Gorica, Stalna ulica štev. 2-4.
Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Kadilna garnitura!

Eleganten, izborno vporaben vžigalnik s 6 rezervnimi kamni, ki zadoščajo za 1 leto in 1 imit. jantarjeva cevka za smodke ali svačice, kakor tudi moderna šarnir veržica, vse skupaj za reklamno ceno le K 1.50, kateri znesek se vpošlje v znakmah. Pošilja se franko.
Export ERNOLD WEISS, Wien VI., Gumpendorferstrasse 139/25.

! Novo vodstvo !
staroznane trgovine jestvin in kolonijalnega blaga

Anton Mihelič
Trst, Rojan št. 8

(tik rojanske cerkve)
se priporoča vsem starim in novim odjemalcem. Voditelj: Jakob Mršič.

Krasne moderne hlače

za samo K 6.50 iz najboljšega jesuskega ali spomladanskega ševjota, najnovejši kroj, elegantne in zjamčeno trpežne, v prištinih angleško pisanih vzorih, oddam za slepo ceno, da vpeljem mojo firmo povsod in v vseh krajih priporočim. Hlače so prikladne, izdelane od prvega krojača hlače. Naročite si takoj ene take hlače za poskušnjo za samo K 6.50 in 30 h zavojnina. Pri naročilu zadostuje mera trebušnega obsega in notranja dolžina noge. Pošilja proti naprej vplačilu ali po povzetju. Dalo po meri!

Export ARNOLD WEISS, Wien VI., Gumpendorferstrasse 139/25.

Za nakup oljnatih in suhih barv, lakov, firnežev in vse v to stroko spadajočih predmetov se priporoča tvornica barv

== Premierl & Jančar ==

Dunajska cesta štev. 20. Ljubljana Kolodvorska ulica štev. 18.

Fristne emajline barve, karbolineje, mavec itd. Na drobno in debelo. Na drobno in debelo.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA - KOMENSKEGA ULICA 4
SEČ ZDRAVNIK PRIMARJ DR. FR. DERGANČ

Tukajšnja podružnica neke prvovrstne in najboljše vpeljane inozemske zavarovalne družbe za življenje sprejme

2 potovalna uradnika

ki morata biti reprezentativna in v stroko dobro vpeljana. Plača stalna in visoka. Ponudbe ie pošiljati na poštni predal 23.

Konfekcija
: za moške, ženske in otroke :
v veliki izbiri po zanesljivih in stalnih cenah v podružni trgovini
tvrdke R. MIKLAUC

„Pri Škofu“

Ljubljana — Pred škofijo štev. 3. — Medena ulica.
: Foseken oddelek v prvem nadstropju. :
Cenik na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Modistinja
Minka Horvat, Ljubljana, Stari trg 21.
Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke. — Popravila se točno in najcenejše izvrše.

== Za 39 kron ==

Dobe se pri Bernatovič, Ljubljana, lepi najmodernejši površniki ali double raglan v vseh velikostih in barvah, elegantna obleka najmodernejšega kroja, enovrstni ali dvovrstni gumbi, moderne hlače solidne barve, modni piket gilet ali polsvileni in lahki fini klobuki v vseh barvah.

Za 29 kron.

Površnik za dečke, raglan Hubertus, elegantno obleko najmodernejšega kroja, lepe moderne barve, separatno kratke ali dolge hlače, imitirane usnjate hlače, klobuk ali čepico marine ali športno.

Za 19 kron.

Otročji površnik marine Sacco ali Hubertus Costim, kratke hlače v vseh barvah, separatno hlače, klobuk ali čepico.

Za 33 kron.

Za dame modni angleški kostum (tango fasona) ali pol dolgi paletot, športno pleteno jopico, spodnje ali gornje krilo, bluzo in športno čepico, hišna halja kreton ali pol delain.

Za deklice 3/4 ceneje, za manjše polovico ceneje.

Nepremocijive dežne drap-plasče za dame in gospode od 13 kron naprej.

Nadalje vse v najfinjši vrsti za dame in gospode pošiljam drage volje na deželo znanim odjemalcem brez povzetja na izbiro po priznani čudovito nizkih cenah.

Postrežba točna in solidna.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Glavni trg 5.-6.
Telephon 182.